

ALG 11

Dynamické programování

Úloha batohu neomezená

Úloha batohu 0/1

Úloha batohu / Knapsack problem

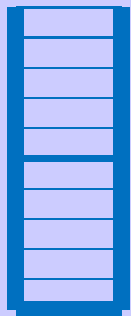
Máme N předmětů, každý s váhou V_i a cenou C_i ($i = 1, 2, \dots, N$) a batoh s kapacitou váhy K .

Máme naložit batoh těmito předměty tak, aby kapacita K nebyla překročena a obsah měl maximální cenu.

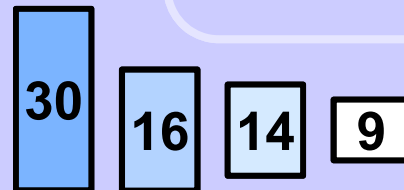
Neomezená varianta -- Každý předmět lze použít libovolněkrát.

0/1 varianta -- Každý předmět lze použít nejvýše jednou.

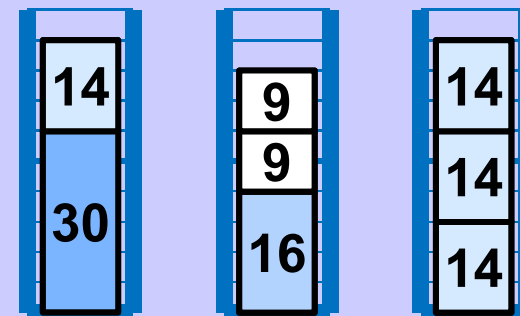
Schematický batoh s kapacitou 10

Předměty s uvedenou cenou, váha ~ výška

Několik možných konfigurací

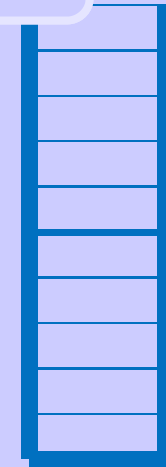
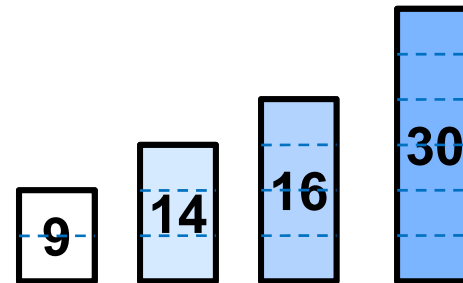

Neomezená úloha batohu

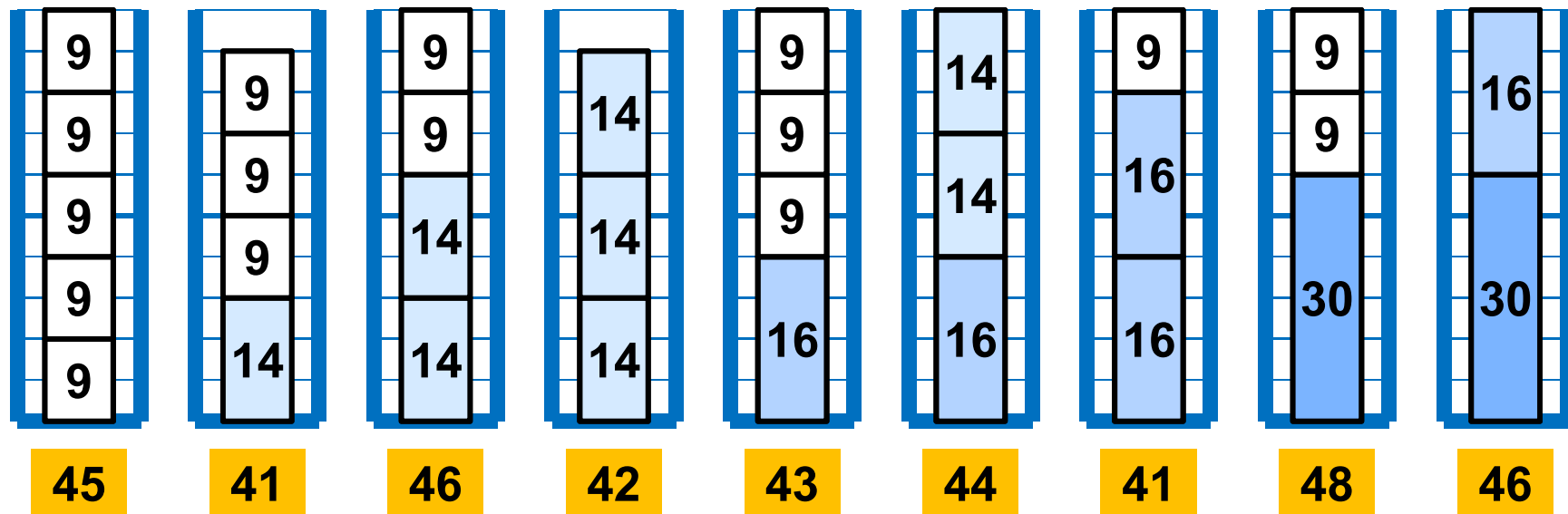
Batoh s kapacitou 10

Příklad

N = 4				
Váha	2	3	4	6
Cena	9	14	16	30

Některé možnosti naplnění a odpovídající ceny

Neomezená úloha batohu

**Použijeme $K+1$ batohů, o kapacitách $0, 1, 2, 3, \dots, K$.
Hodnotu optimálního naplnění batohu s kapacitou K
lze získat jako maximum z hodnot**

- (optimální naplnění batohu o kapacitě $K - V_1$) + C_1 ,**
- (optimální naplnění batohu o kapacitě $K - V_2$) + C_2 ,**
- ...**
- (optimální naplnění batohu o kapacitě $K - V_N$) + C_N .**

Optimální naplnění batohu o kapacitě $K - V_i$ ($i = 1..N$) je stejnou úlohou, jen s menšími daty. Hodnoty předpočítáme standardně metodou DP do 1D tabulky.

Neomezenou úlohu batohu lze přímo vyjádřit jako úlohu nalezení nejdelší cesty v DAG. Postup řešení je identický.

Neomezená úloha batohu -- převod na DAG

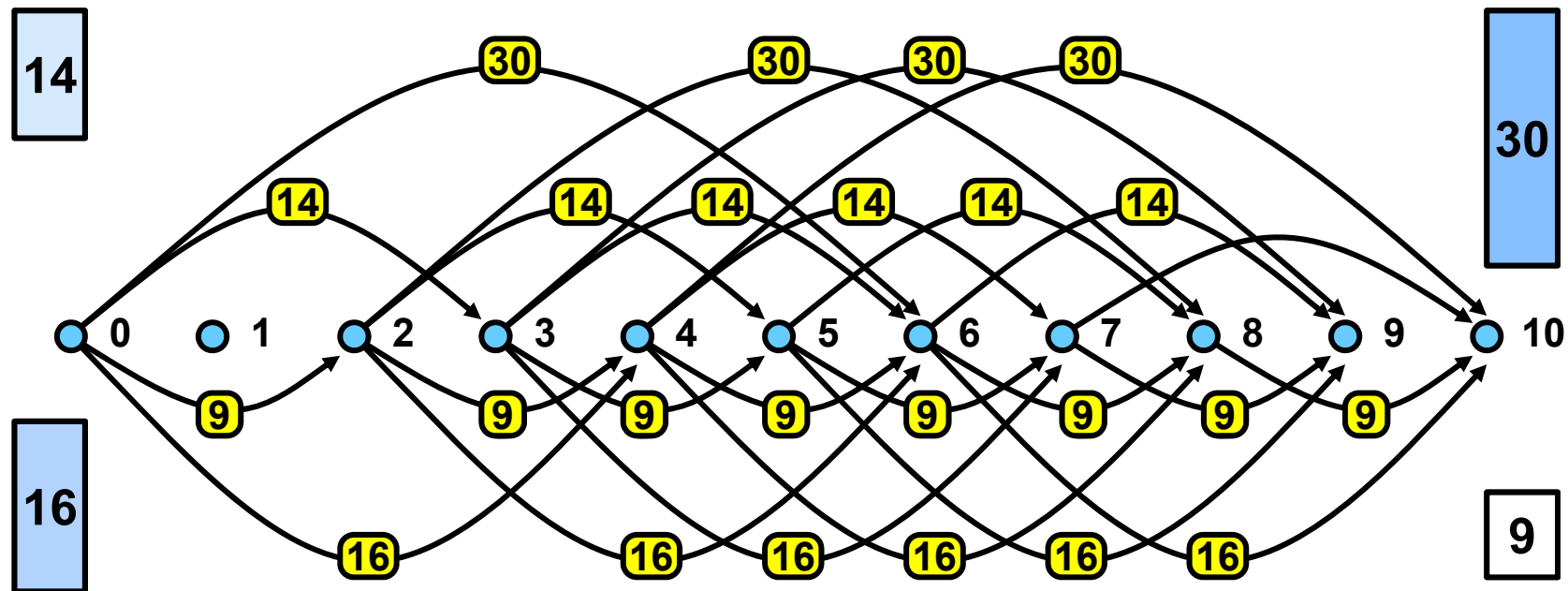
DAG:

Uzly: Kapacity $0, 1, 2, 3, \dots, K$.

Hrany: Z uzlu X vedou hrany po řadě do uzlů $X+V_1, X+V_2, \dots, V_1+V_N$, jsou po řadě ohodnoceny cenami $C_1, C_2, \dots, C_N$.

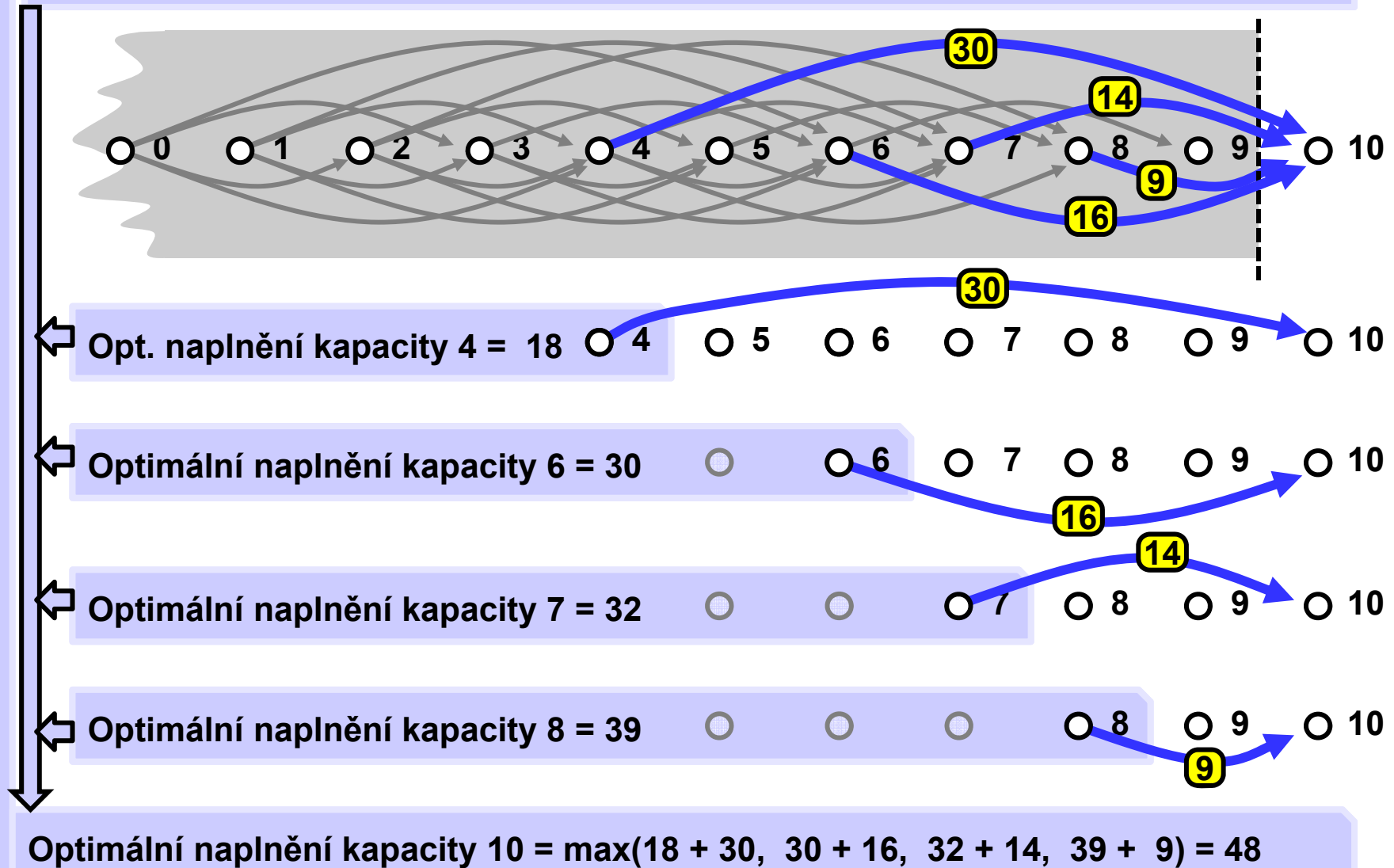
Příklad

$K = 10, N = 4, V_i = (2, 3, 4, 6), C_i = (9, 14, 16, 30), i = 1..4$.

Neomezená úloha batohu -- jako DAG

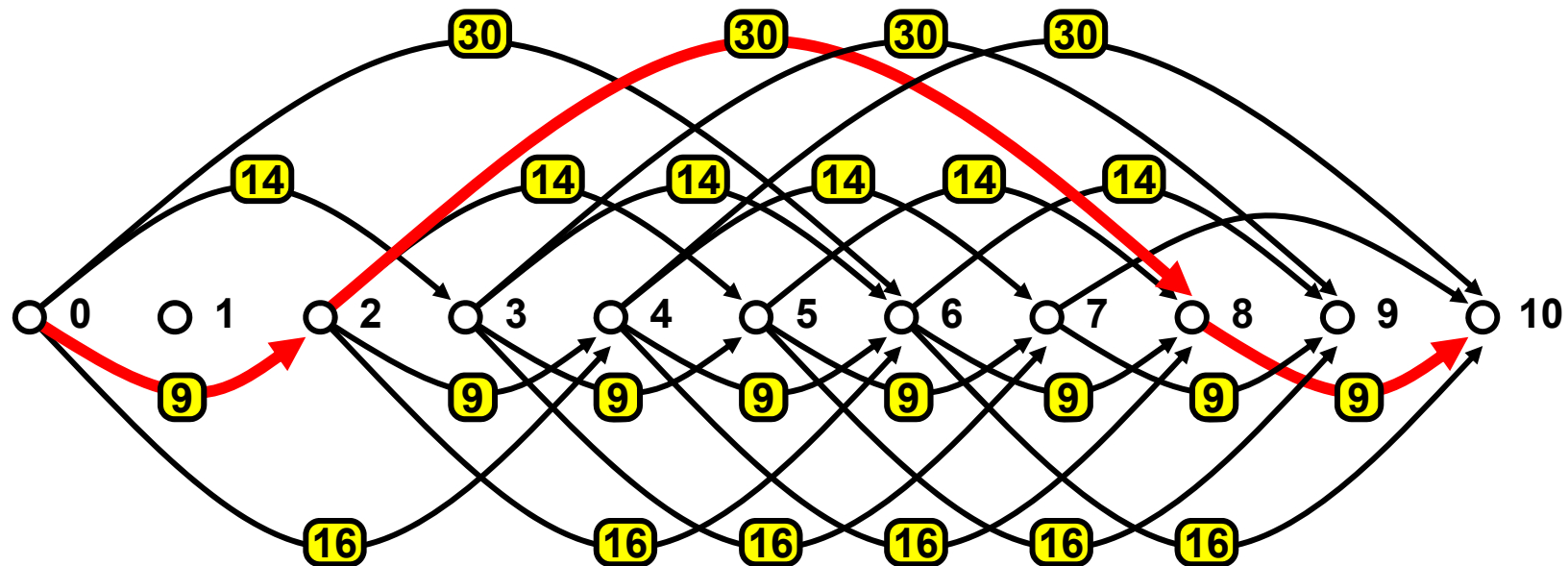
Optimální naplnění kapacity 10 = ??

Neomezená úloha batohu

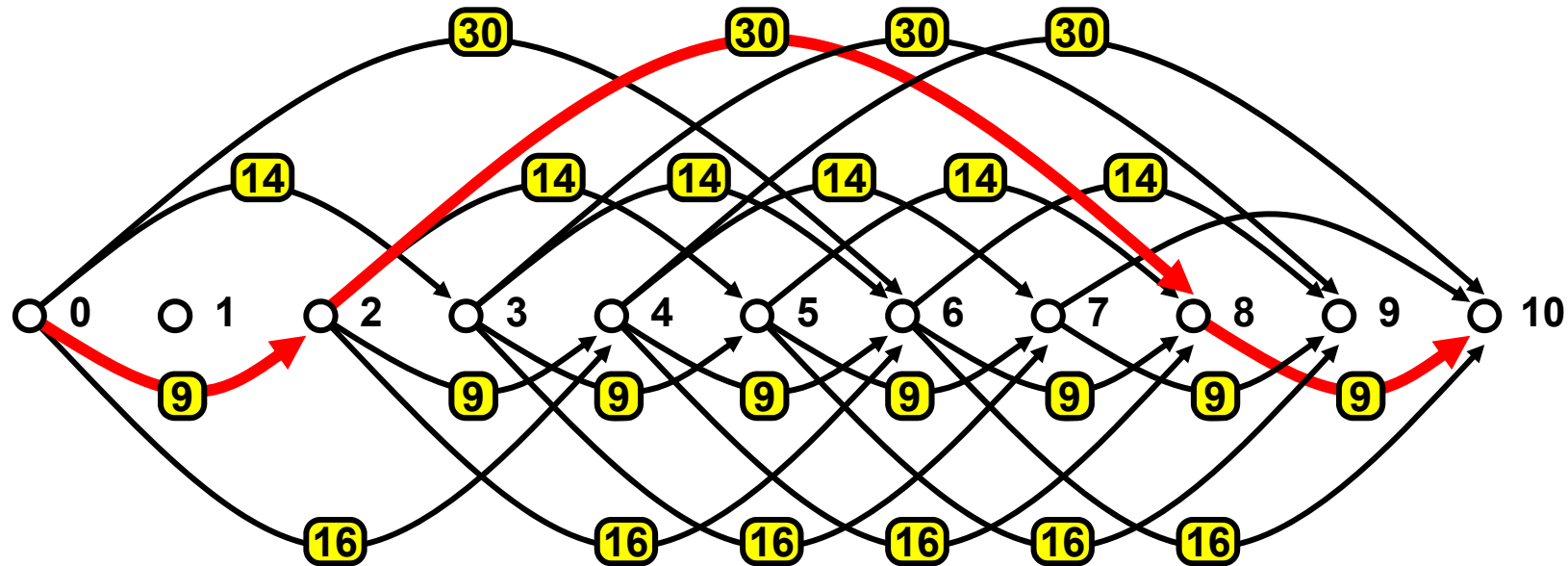
Nejdelší cesta odpovídá optimálnímu naplnění batohu.
Dvě hrany s cenou 9 a jedna hrana s cenou 30, celkem cena = 48.

Batoh optimálně naplníme dvěma předměty s váhou 2 a cenou 9
a jedním předmětem s váhou 6 a cenou 30.

Neomezená úloha batohu -- asymptotická složitost

DAG obsahuje $K+1$ uzlů a méně než $K*N$ hran.
 Má tedy $V = \Theta(K)$ uzlů a $E = O(K*N)$ hran.
 Asymptotická složitost hledání nejdelší cesty je $\Theta(V+E)$,
 máme tedy pro neomezenou úlohu batohu
 asymptotickou složitost $O(K + K*N) = O(K*N)$.

Neomezená úloha batohu -- Asymptotická složitost

Zdánlivá nesrovnalost

1. Literatura: NP těžký problém, není znám efektivní algoritmus.
2. ALG OI: DP řeší úlohu v čase v $O(N \cdot K)$, tedy efektivně?

Délka výpočtu DP je lineárně závislá na velikosti kapacity K.

Příklad

Velkou kapacitu 2^{64} lze zadat velmi krátkým zápisem

Kapacita = 18446744073709551616.

$N = 3$. Položky (váha, cena): (2, 345), (3, 456), (5, 678).

Data lze zapsat do cca 100 bitů < 16 Bytů < "dva longy"

Výpočet pomocí DP potrvá přes 584 roky

za předpokladu, že za 1 sec vyplní 10^9 prvků tabulky.

Délka výpočtu DP je exponenciálně závislá na délce řetězce definujícího kapacitu K.

0/1 úloha batohu

Každý předmět lze použít nejvýše 1 krát.

Máme vybrat vhodnou podmnožinu předmětů splňující zadání úlohy. Každé podmnožině lze přiřadit charakteristický vektor z hodnot 0/1 délky N . Pozice ve vektoru odpovídá předmětu, 0 resp. 1 odpovídá nepřítomnosti resp. přítomnosti předmětu v této podmnožině. Binárních vektorů délky N je celkem 2^N , systematické probírání všech možných podmnožin bude mít exponenciální asymptotickou složitost, nehodí se.

DP poskytuje (pro relativně nevelké kapacity) výhodnější postup.

0/1 úloha batohu

Příklad

N = 4

Váha Cena

2 9

3 14

4 16

6 30

9

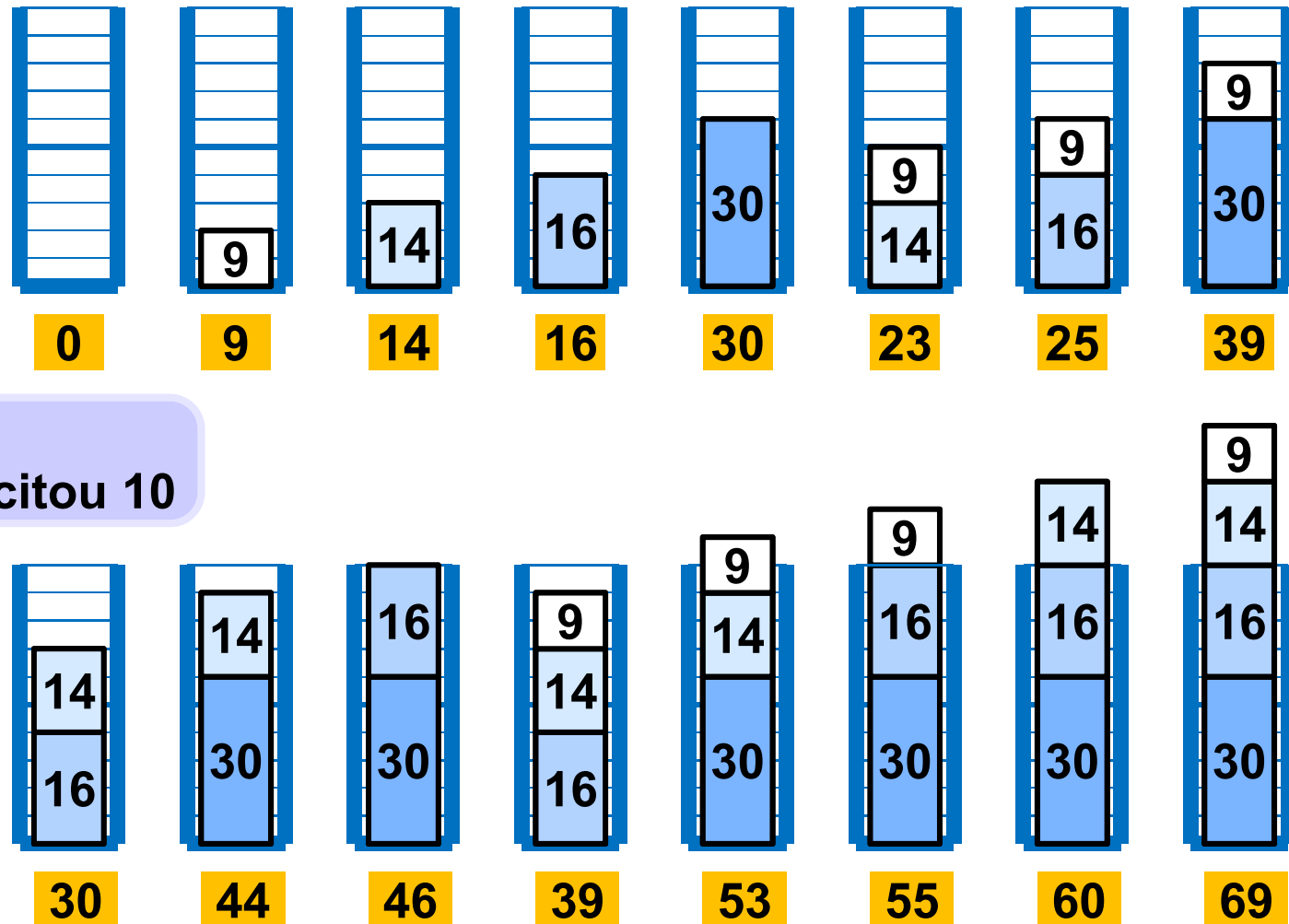
14

16

30

Batoh
s kapacitou 10

Všech 16 podmnožin čtyř předmětů a jejich ceny

0/1 úloha batohu -- řešení

**Použijeme $K+1$ batohů, o kapacitách $0, 1, 2, 3, \dots, K$.
Použijeme $N+1$ souborů předmětů.**

Soubor 0 neobsahuje žádný předmět.

Soubor 1 obsahuje předmět 1.

Soubor 2 obsahuje předměty 1 a 2.

Soubor 3 obsahuje předměty 1, 2, 3.

...

Soubor N obsahuje předměty 1, 2, 3, ..., N .

Na pořadí předmětů nezáleží, je ale zafixované.

Pro každou kapacitu a pro každý soubor budeme řešit stejnou úlohu metodou DP, v pořadí od menších hodnot k větším.

0/1 úloha batohu -- řešení

Označme symbolem $U(x, y)$ úlohu se souborem předmětů $1, 2, \dots, x$ a s kapacitou batohu y a symbolem $Opt(x, y)$ optimální řešení této úlohy.

Pro řešení $U(x, y)$ použijeme optimální řešení úloh $U(x-1, \_)$:

Bud' do $Opt(x, y)$ zahrneme předmět x nebo jej nezahrneme. V prvním případě použijeme hodnotu řešení pro batoh s kapacitou menší o velikost váhy V_x , tedy hodnotu $Opt(x-1, y-V_x)$, ke které přičteme cenu C_x předmětu x .

V druhém případě beze změny použijeme hodnotu $Opt(x-1, y)$. Z obou hodnot vybereme tu výhodnější a dostáváme tak:

$$Opt(x, y) = \max(Opt(x-1, y), Opt(x-1, y-V_x) + C_x).$$

Dále zřejmě platí $Opt(0, y) = Opt(x, 0) = 0$, pro $x = 0..N$, $y = 0..K$.

0/1 úloha batohu -- řešení

Pro $x = 1..N$, $y = 0..K$:

$$\text{Opt}(x, y) = \max(\text{Opt}(x-1, y), \text{Opt}(x-1, y-Vx) + Cx).$$

$$\text{Opt}(0, y) = \text{Opt}(x, 0) = \text{Opt}(0, 0) = 0.$$

Pokud $y-Vx < 0$, položíme $\text{Opt}(x, y-Vx) = -\infty$ (a netabelujeme).

Hodnoty $\text{Opt}(x,y)$ tabelujeme ve 2D tabulce velikosti $(N+1) \times (K+1)$ s řádkovým indexem x (předměty) a sloupcovým indexem y (kapacity menších batohů).

Pro rekonstrukci optimálního řešení použijeme tabulku předchůdců stejné velikosti jako tabulku pro $\text{Opt}(x, y)$. Předchůdce leží vždy v předchozím řádku $x-1$, stačí registrovat buď pozici y (beze změny) nebo pozici $y-Vx$ (přidán předmět x).

0/1 úloha batohu

Příklad

$N = 4$ Kapacita = 10
 Váha 2 3 4 6
 Cena 9 14 16 30

9

14

16

30

Opt(x, y)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	9	9	9	9	9	9	9	9	9
2	0	0	9	14	14	23	23	23	23	23	23
3	0	0	9	14	16	23	25	30	30	39	39
4	0	0	9	14	16	23	30	30	39	44	46

Pred(x, y)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
1	0	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8
2	0	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7
3	0	1	2	3	0	5	2	3	4	5	6
4	0	1	2	3	4	5	0	7	2	3	4

0/1 úloha batohu

Vyjádření jako optimální cesty v DAG

Uzly DAG budou jednotlivé hodnoty $\text{Opt}(x, y)$, $x = 0..N$, $y = 0..K$, celkem bude mít DAG $(N+1)*(K+1)$ uzlů.

Do uzlu $\text{Opt}(x, y)$ povede hrana

-- $\text{Opt}(x-1, y) \rightarrow \text{Opt}(x, y)$

ohodnocená 0 (žádný přidaný předmět),

-- a pokud $y - Vx \geq 0$, také hrana

$\text{Opt}(x-1, y - Vx) \rightarrow \text{Opt}(x, y)$

ohodnocená cenou Cx (cenou přidaného předmětu x).

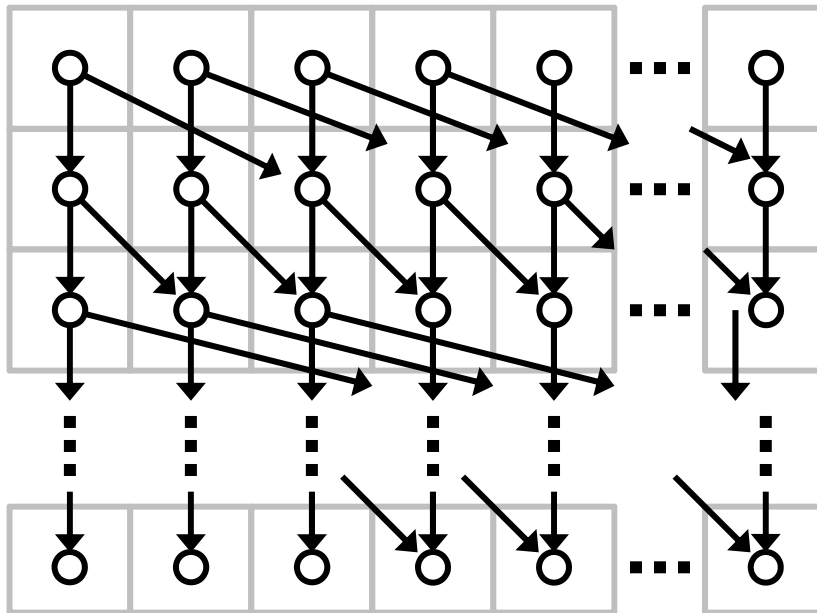
V takto zkonstruovaném DAG hledáme nejdelší (= nejvícennější) cestu standardní DP metodou.

Jaké je topologické uspořádání tohoto DAG?

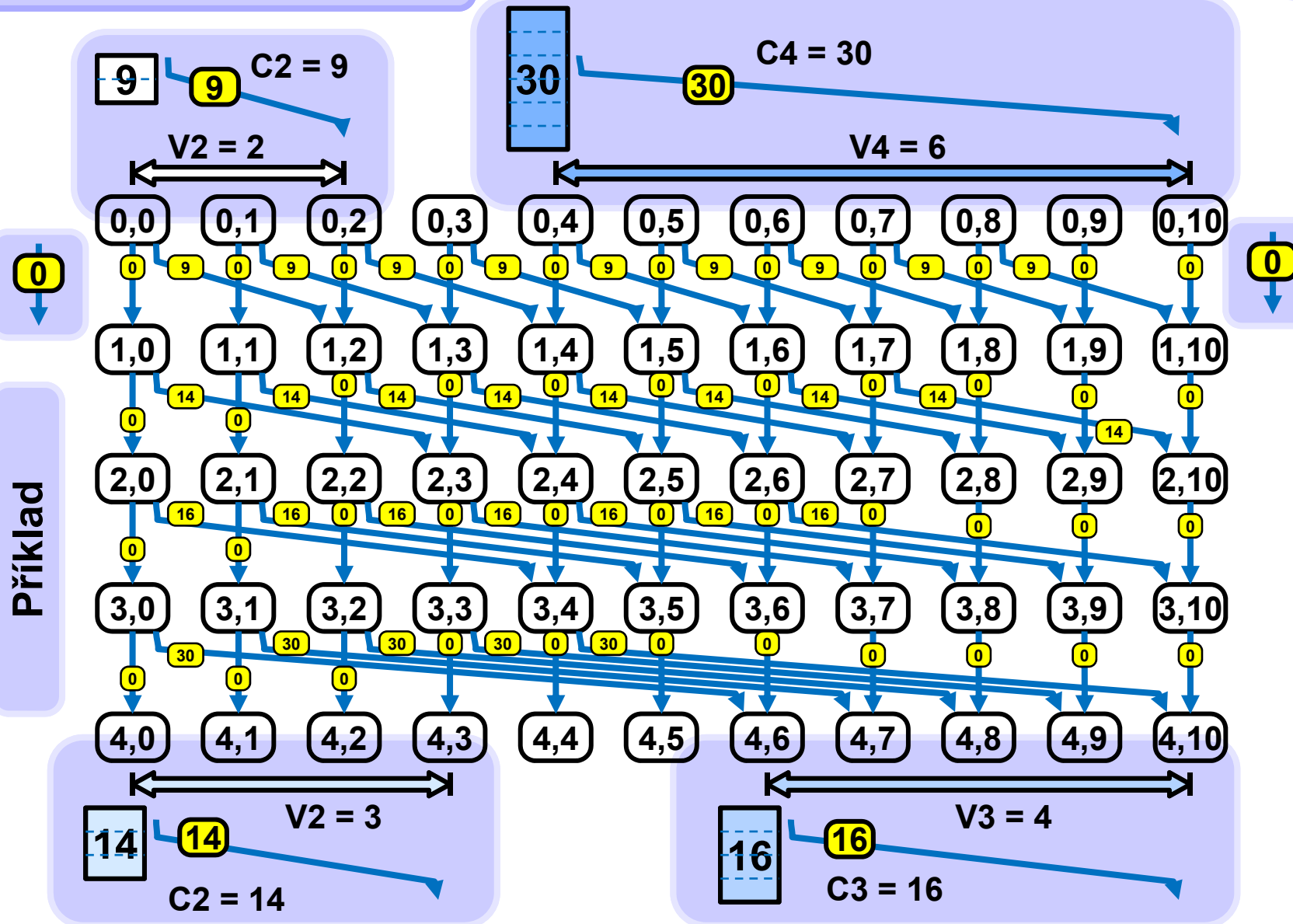
0/1 úloha batohu - topologické uspořádání DAG

DAG můžeme uvažovat nakreslený formálně do DP tabulky, přičemž uzel $Opt(x, y)$ leží v buňce s indexy x a y . Pak hrany DAG vedou vždy pouze z předchozího řádku do následujícího řádku. Pokud tento DAG procházíme shora po řádcích, to jest ve stejném pořadí, v němž vyplňujeme DP tabulku, respektujeme jeho topologické uspořádání.

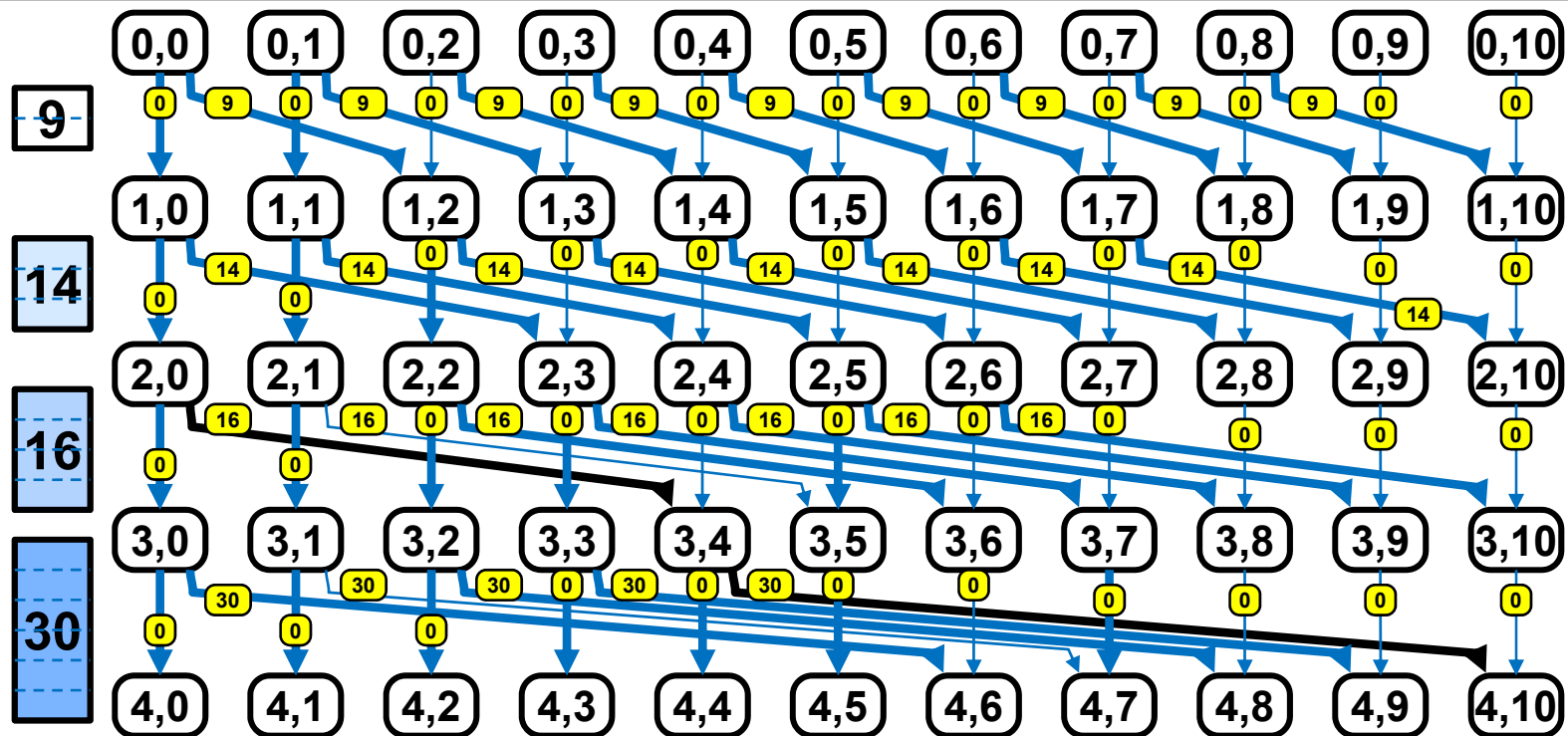
V tomto případě není nutno uzly DAG v topologickém uspořádání uvažovat v jedné přímce, "tabulkové" uspořádání je přehlednější.

0/1 úloha batohu -- DAG

0/1 úloha batohu -- rekonstrukce optimálního řešení pomocí tabulky předchůdců

Pred(x, y)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
1	0	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8
2	0	1	2	0	1	2	3	4	5	6	7
3	0	1	2	3	0	5	2	3	4	5	6
4	0	1	2	3	4	5	0	7	2	3	4

0/1 úloha batohu

Asymptotická složitost

Tabulka ... Velikost ... $(N+1)*(K+1) \in \Theta(N*K)$

Vyplnění jedné buňky ... $\Theta(1)$

Vyplnění tabulky ... $\Theta(N*K*1) = \Theta(N*K)$.

Rekonstrukce optimálního řešení $\Theta(N)$.

Celkem ... $\Theta(N*K + N) = \Theta(N*K)$.

DAG .... Uzlů ... $(N+1)*(K+1) \in \Theta(N*K)$.

Hran ... nejvýše $2*(N+1)*(K+1)$, tj $\in O(N*K)$.

Nalezení optimální cesty ... $\Theta(\text{uzlů}+\text{hran}) = \Theta(N*K)$.

Řešení obou variant úlohy batohu, neomezené i 0/1, má asymptotickou složitost $\Theta(N*K)$.

Přitom zároveň platí:

Asymptotická složitost DP řešení je exponenciální vzhledem k délce řetězce definujícího kapacitu K.